

МОНЕТИ НА ВИМИНАЦИУМ ОТ НУМИЗМАТИЧНИЯ ФОНД НА НАИМ – БАН¹

Бистра БОЖКОВА

Римската колония Виминациум, намираща се в провинция Горна Мизия, започва да сече монети при император Гордиан III (238 – 244) и прекъсва при Галиен (253 – 268). Монетната продукция се осъществява в три номинала, съответно отговарящи на сестерций, дупондий и ас. Има и емисии, които се характеризират по своето тегло като медальони. В настоящата публикация са представени монетите, съхранявани във фонда на НАИМ – БАН, които са както от репрезентативната колекция, така и от тази с колективни монетни находки. Сред тях са екземпляри на императорите Гордиан III, Филип I, Филип II, Траян Деций, Херения Етрусила, Требониан Гал, Волузиан, Емилиан, Валериан I. Преобладават монетите на Гордиан III и на Филип I. Върху монетите на Виминациум, на обратната страна, в отреза, е изписвана локалната година на отсичане на монетите. В разглежданата колекцията за Гордиан III са засвидетелствани монети от годините I – IV; за Филип I това са V – VIII; за Филип II – IX; за Траян Деций – XI, XII; за Херения Етрусила – XI, XII; за Хостилиан – XII; за Требониан Гал – XII – XIV; за Волузиан – XII, XIII; за Емилиан – XVI? и за Валериан I – XVI.

Монетните типове, характеризиращи монетосеченето на Виминациум, се отличават с липсата на многообразие, така характерно за градските монетарници на останалите ателиета от балканските провинции на империята. Като основен тип се налага този, на който е представена женска фигура, персонификация на Мизия, права насреща или наляво, а в краката ѝ са изобразени бик и лъв. Типът е характерен за монетосеченето на всички императори и техните родственици, с чиито имена и образи са се секли монети във Виминациум. В своята студия, посветена на реверсните монетни типове, Б. Борич-Брешкович разглежда подробно освен цитирания вече основен тип и други, които са сравнително по-рядко срещани се върху монетите на Виминациум (Борић-Брешковић 1986, 123-193).

¹ НАИМ – БАН = Национален Археологически институт с музей при Българска академия на науките

При Гордиан III в колекцията от НАИМ се срещат екземпляри с изображение на персонификацията на Мизия, държаща вексилум във всяка от ръцете си, като единият е с означенията VII, а другият III (**кат. №№ 24; 36-37**). По класификацията на Б. Борић-Брешкович това е тип I A (Борић-Брешкович 1986, 137; 181, № 1; Т. IV, № 1-2). Друго интересно изображение, отклоняващо се от основния тип, представя отново персонификацията на Мизия, като в дясната ръка държи заек за задните крака, а в лявата – вексилум (**кат. № 35**), определено като тип I B (Борић-Брешкович 1986, 138; 183, № 1; Т. VIII, № 5-6). И двата типа са изобразени върху големия номинал бронзови монети на Гордиан III.

При император Филип I² се появява нов тип, отклоняващ се от най-разпространения и определен като тип II C (Борић-Брешкович 1986, 148; 184, № 1; Т. XII № 7-8). Той представя владетеля във военни дрехи, прав, с бик и лъв в краката, в дясната ръка държи кълбо с Виктория върху него, а в лявата – копие (**кат. № 83**).

Друго интересно изображение, характерно за монетите на Траян Деций от сбирката на НАИМ е това, описано като тип III B 1 (Борић-Брешкович 1986, 151; 188, № 1; Т. XVII 1-2). Представена е персонификацията на Мизия – Пакс, права, между бик и лъв в краката ѝ, в дясната ръка държи клонче, а в лявата – скиптър, на чийто връх стои Виктория (**кат. № 90**). При друга емисия монети, пак на Траян Деций (**кат. № 94-95**), тип III C 1, Мизия – Пакс е представена права, между бик и лъв, държаща клонче в дясната ръка и кълбо в лявата (Борић-Брешкович 1986, 151; 189, № 1; Т. XVIII №7-8).

Както вече споменахме, освен единични екземпляри, в нумизматичния фонд на НАИМ се съхраняват и части от две находки с монети само на Виминациум. Те са открити в днешния квартал на София – Бояна³ и в с. Краводер⁴, Врачанско. Първата находка, тази от Бояна, е от 15 екземпляра, които по императори и години на отсичане се разпределят, както следва:

Император / година	AN I	AN III	AN IIII	AN V	AN VI	AN VII	AN VIII	AN XI	общо
Гордиан III	1	1	2	1					5
Филип I				2	3	2	1		8
Траян Деций								2	2
									15

Втората находка, от с. Краводер, Врачанско, е от 6 екземпляра, които по императори и години на отсичане се разпределят, както

² Б. Пик приписва този тип на Филип I (Pick 1898, n.108), а Борић-Брешкович на Филип II (1986, 184, № 1).

³ Находката от Бояна е с инв. № XXV-1896 = 15/1896.

⁴ Находката от с. Краводер, Врачанско е с инв. № CLXVII – 1957.

следва:

Император година	AN III	AN IIII	AN VII	AN VIII	AN XII	AN XIV	общо
Гордиан III	1	1					2
Филип I			1	1			2
Хостилиан					1		1
Требониан Гал						1	1
							6

Находката от с. Краводер, е спомената в литературата като депозит, състоящ се от екземпляри, отсечени само в монетарницата на Виминациум (Герасимов 1937, 320). Освен това, има и други сведения за монети на това ателие, които участват в съдържанието на колективни находки. Това обстоятелство повдига въпроса за разпространението на монетите на Виминациум в днешните български земи, които по време на Римската империя (III в.) са били включени основно в провинциите Долна Мизия и Тракия. Колективни монетни находки, съдържащи монети, отсечени в монетарницата на Виминациум, се откриват на цялата територия на днешна България. В западната част на страната, освен двете находки от фонда на НАИМ, е открита и тази от гр. Кнежа, Врачанско (Машов 1979, 261-271). Тя е с разнороден състав; съдържа провинциални монети, денари и антониниани. Монетите на Виминациум са 8 (3 на Гордиан III и 5 на Филип I). Пак от западните земи произхожда и находката от с. Елисейна (Филов 1910, 223), състояща се само от провинциални монети, като тези на Виминациум наброяват 2 екземпляра (по един на Филип I и Траян Деций). От Кюстендил, при разкопките на античния град Пауталия, е открита друга находка, състояща се от 7 броя монети, от които 5 са на Виминациум: 2 на Гордиан III, 2 на Филип I и 1 на Отацелия Севера (Филипова 2004, 48).

От Северна България монети на Виминациум се регистрират в колективните находки от с. Малиново (2 бр.: Гордиан III – 1 и на неопределяем владетел – 1)⁵; от Русенско (1 бр. – неопределяем владетел)⁶; от Русе (3 бр.: Гордиан III – 2; Филип I – 1)⁷; с. Овчарово, Търговищко (3 бр. на Филип I).⁸

От Южна България по литературни данни е позната една находка, от с. Сестримо, Пазарджишко, в която има 1 монета на Виминациум, сечена при Гордиан III⁹.

Единични екземпляри, произхождащи от археологически разкопки или случайни находки са регистрирани, както следва: Пернишката крепост – 6 броя (Гордиан III – 2; Филип I – 2; Траян Деций – 1;

⁵ Виж Гущераклиев 2000, 72.

⁶ Част от колективна монетна находка, от фонда на НАИМ – БАН, инв. № CCLXXXII.

⁷ Виж Герасимов 1937, 321; Гущераклиев 2000, 39.

⁸ Виж Герасимов 1957, 324; Гущераклиев 2000, 39.

⁹ Виж CCCHBulg V 2015, 30, 136.

Етрускила – 1)¹⁰; от Пауталия 15 броя (4 – Гордиан III; 6 – Филип I; Траян Деций – 1; Хостилиан – 1; Требонинан Гал – 1; Валериан I – 1)¹¹; от Ескус – 3 броя на Филип I¹²; от Нове 7 броя (Гордиан III – 4; неопределяем владетел – 3)¹³; от Сторгозия – 1 брой на Гордиан III¹⁴; от вила рустика край Търговище – 1 брой на Филип II¹⁵; от Шуменско – 3 броя на Филип I¹⁶; от некрополите на Августа Траяна – 3 броя (Гордиан III – 1; Филип I – 2)¹⁷. Регистрирани са монети на Виминациум и от проучванията край гр. Кочериново – 1 бр.; с. Невестино – 1 бр.¹⁸; а също така и от Состра¹⁹ и от Никополис ад Иструм²⁰.

Този кратък преглед на разпространение на монетите на Виминациум показва, че те се откриват най-вече в западните части на днешните български земи. Срещат се също така по Дунавския лимес, както и във вътрешността между Дунав и Хемус. В Южна България броят им силно намалява.

Монетарницата на Виминациум, поставя началото на своята дейност при управлението на император Гордиан III в 239 г. От самото начало нейната продукция е голяма по обем, тенденция, която се запазва и по времето на Филип I, и Траян Деций. Тази интензивна дейност се обяснява главно с опустошителните готски нашествия в римските провинции на юг от Дунав, в резултат на които много значителни по своята продукция монетарници прекратяват временно или окончателно своята дейност. Продукцията ѝ е снабдявала с парични знаци Горна Мизия, Далмация и Панония. На територията на тези провинции се откриват съкровища, съдържащи множество екземпляри отсечени във Виминациум (Callu 1969, 35-36). Откритите монети на територията на Долна Мизия и Тракия показват, че разпространението на тези монети достига и още по на югозапад, макар и в много по-ограничени количества, в сравнение с районите на Горна Мизия, Далмация и Панония.

КАТАЛОГ

Съкращения:

Тип на лицето на монетата :

- А Бюст с лавров венец надясно
- Б Бюст с лъчиста корона надясно
- В Бюст с диадема надясно
- Г Бюст, гологлав надясно

¹⁰ Виж Юркова 1981, 225.

¹¹ Виж Филипова 2004, 46-47.

¹² Виж Герасимов 1957, 323.

¹³ Монетите са от археологическите проучвания на Нове, инв. №№ 2320, 3593, 4240, 5308, НСФ 258, НСФ278, НСФ798.

¹⁴ Виж Ковачева 2005, 60.

¹⁵ Виж Гинев 1986, 34.

¹⁶ Виж Гущераклиев 2000, 49, обр.93, 94.

¹⁷ Виж Минкова 2005, 90.

¹⁸ За монетите от гр. Кочериново и с. Невестино виж: Димитров 1985, 18.

¹⁹ За монети на Виминациум от разкопките на римската крайпътна станция и кастел Состра виж: Христов 2006, 82.

²⁰ Виж Герасимов 1940/1942, 282-285.

Пор. №	Лице	Опако	Тегло Axis	Библиография	Датировка	Инв. №
Гордиан III						
1	IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG Тип А	P M S CO/ L VIM Тип А	15,63;↑	Pick 71	AN I	XXV-1896 (находката от с. Бояна, пор.№12) табло XXXV 1
2-5	IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG Тип А	P M S CO/ L VIM Тип А	4,13↑;3,0↑; 4,74↑;4,11↑	Pick 73; SNG Cop. 138	AN I	2490; 3500 9900; 10232 табло XXXV 2
6-9	IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG Тип Б	P M S CO/ L VIM Тип А	6,55↑;6,23↑; 5,39↑;5,94↑	Pick 72	AN I	2695; 3249 5548; 10009 табло XXXV 3
10-13	IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG – Тип А	P M S C/OL VIM Тип А	17,78 ↓;19,49 ↑; 15,56 ↑; 19,60 ↑	Pick 76; SNG Cop. 139 var.	AN I I	6415; 1053; XXV -1894/247, 6;XVII -1895/255, 6 ... <i>CO/L VIM</i> табло XXXV 4
14-16	[IMP] CAES M ANT GORDIANVS AVG Тип Б	P M S C/OL VIM Тип А	6,44↑;6,24;↑ 7,02↑;	Pick 77	AN II	1199;11093; 2644 ... <i>CO/L...</i> табло XXXV 5
17-18	IMP CAES M ANT GOR... Тип А	P M S CO/ L VIM Тип А	4,51↑;4,31 ↓;	Pick 78; SNG, Cop.140	AN II	1543; P4034 табло XXXV 6
19	IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG Тип А	P M S C/OL V[IM] Тип А	17,64↓	Pick 79	AN III	5493 табло XXXV 7
20-24	IMP GORDIANVS PIVS FELI AVG Тип А	P M S C/OL VIM Тип А	17,77↑; 19,61↑; 17,50↑;12,19 ↑; 20,28 ↗	Pick 81; SNG Cop.142	AN III	8205 А. ... <i>FELIX AVG</i> ; 9569;767; 2270 CLXVII -1957 (находката от с. Краводер, I). табло XXXV 8

Пор. №	Лице	Опако	Тегло Axis	Библиография	Датировка	Инв. №
25	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Тип А	P M S /C/O/L VIM Тип Б	16,59↑	Pick 85, var. (по Pick год. III)	AN III?	XXV-1896 (находката от Бояна, 7) табло XXXV 9
26-34	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Тип А	P M S /C/O/L VIM Тип А	19,88 ↑; 19,81 ↑; 19,07 ↓; 18,01 ↑; 16,46 ↑; 18,10 ↑ 21,83; ↑ 16,25 ↓; 17,06 ↑	Pick 83; SNG Cop.143-145	AN III	4378;13151;10161;1142;2046;XXV-1896 (находката от с. Бояна, 11);XXV-1896 (находката от с. Бояна, . 8) CLXVII-1957 (от находката от с. Краводер, 2); I ...O /L .. табло XXXV 10
35	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Тип А	P M S /C/O/L VIM Тип Б	19,80 ↑	Мушмов 29	AN III	4530 табло XXXV XXXV II
36-37	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Тип А	P M S /C/O/L VIM Тип Б	16,18↑;18,34↑	Pick 85	AN III	5227; 2384 табло XXXVI 12
38-42	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Тип Б	P M S /C/O/L VIM Тип А	7,18↑; 8,96↑; 5,90↑; 5,23↑; 6,80↑	Pick 84; SNG Cop. 146	AN III	1821; 704; 10010; VI-1892/168.1; KA1771 табло XXXVI 13
43	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Тип Б	[P] M S [C]/OL VIM Тип Б	5,33↑	Мушмов 29	AN III	3190 табло XXXVI 14
44-46	IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG Тип А	P M S /C/O/L VIM Тип А	18,51↑;21,00↓ 18,06↑	Pick 92; SNG Cop. 148	AN V	1470; 2439; XXV-1896 (находката от Бояна, 9) табло XXXVI 15
Филип I						
47-51	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Тип А	P M S /C/O/L VIM Тип А	14,40↓; 16,49↑; 19,22 ↑;17,81 ↓; 17,93 ↓;	Pick 100; SNG Cop. 151	AN V	8665;1530;6126; 2271; XI – 1893/232,6 табло XXXVI 16

Пор. №	Лице	Опако	Тегло Axis	Библиография	Датировка	Инв. №
52-55	IMP IVL PHILIPPVS PIVS FEL AVG P P Тип А	P M S C/OL VIM Тип А	17,24↑;19,12↑ 20,03↑;17,82↑	Pick 96	AN V	8788; 2173-....AV/G P XXV-1896 (находката от Бояна, I) AV/G PM ? XXV-1896 (находката от Бояна, 15) A...AV/G PM ? табло XXXVI 17
56	IMP IVL PHILIPPVS PIVS FEL AVG Тип Б	P M S C/OL VIM Тип А	12,24 ↓	Pick 97	AN V	504 табло XXXVI 18
57-63	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Тип А	P M S C/OL VIM Тип А	15,44↑;18,54↑ 16,66↓;16,50↓ 19,05↓;14,60↓ 16,11 ↓;	Pick 102; SNG Cop. 152	AN VI	2;1418; XXXII-1894/172; XXV-1896 (находката от Бояна, пор.№10); № XXV-1896 (находката от Бояна, пор.№2); № XXV-1896 (находката от Бояна, пор.№3) табло XXXVI 19
63-70	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Тип А	P M S C/OL VIM Тип А	16,50↓;19,98↑19, 54↓;19,98↓15,23 ↑;18,53↑20,10↓;1 8,90↑	Pick 103; SNG Cop. 154	AN VII	XXV-1894/247,5; 174;10289; 1134; 92; VIII-1892/192,2; XXV-1896 (находката от Бояна, 6);XXV-1896 (находката от Бояна, 5) табло XXXVI 20
71-78	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Тип А	P M S C/OL VIM Тип А	18,23↑;14,90↓ 17,72↑; 17,49↑; 18,23↑;17,65↓ 20,71↑;12,46↓	Pick 104; SNG Cop. 155	AN VIII	9576;2272;12974; 3323;XX -1893/249,18; XXV- 1896 (находката от Бояна, 4); CLXVII-1957 (находката от с. Краводер, 3); CLXVII-1957 (находката от с. Краводер, 4) табло XXXVI 21

Пор. №	Лице	Опако	Тегло Axis	Библиография	Датировка	Инв. №
79-81	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Тип А	P M S C/OL VIM Тип А	14,22↑;15,55↑ 12,66↓	Pick 105; SNG Cop. 156, 157	AN VIII	10290; 2267 XXXIV-1896/186 табло XXXVI 22
82	IMP M [IVL] PHILIPPVS AVG Тип А	[P M S C]/OL VIM Тип А	13,6↓	Pick 106	AN XI	3153 табло XXXVI 23
83	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Тип А	P M S [C]/OL VIM Тип Г	16,01↑	Pick 108	AN XI	5176 табло XXXVII 24
84	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Тип А	P M S C/OL VIM Тип А	17,91↑		AN ...?	179 табло XXXVII 25
85	[IMP M IVL PHILIPPVS AV[G] Тип А	P M S C/OL VIM Тип А	17,62↑		AN VI...	218 табло XXXVII 26
Филип II						
86-87	IMP M IVL PHILIPPVS AVG Тип Б	P M S C/OL VIM Тип А	5,42↑; 6,52↑	Pick 120; SNG Cop. 159	AN VIII	12756; 721 табло XXXVII 27
Траян Деций						
88-89	IMP TRAIANVS DECIVS AVG Тип А	P M S C/OL VIM Тип А	15,75↓; 14,24 ↓	Pick 125; SNG Cop. 162	AN XI	4332; XXV-1896 (находката от Бояна, 13) табло XXXVII 28
90	[IMP CAES C M ES] Q DECIVS P F AVG Тип А	P M S C/[O]L Тип Д	15,99↑	Pick 123	AN XI	1717 табло XXXVII 29

Пор. №	Лице	Опако	Тегло Axis	Библиография	Датировка	Инв. №
91-93	IMP [CAES] C MES Q D[ECIVS P F AVG] Тип А	P M S C/OL VIM Тип А	14,14↓; 14,38↓; 14,72 ↓	Pick 124; Cop.161	AN XI	2273; 2645; XXV-1896 (находката от Бояна,14) табло XXXVII 30
94-95	IMP TRAIANVS DECIVS AVG Тип А	P M S C/OL VIM Тип Д	14,94↑; 13,81→	Pick 132	AN XII	1027; 5494..P M / S / C/OL... табло XXXVII 31
96	IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG Тип А	P M S C/OL VIM Тип А	12,90↓	Pick 128	AN XII	5549 табло XXXVII 32
Херения Етрусцила						
97-98	HER ETRVSCILLA AVG Тип В	P M S C/OL VIM Тип А	15,05↑; 11,56↑	Pick 136	AN XI	2646; 5097 табло XXXVII 33
99	HER ETRVSCILLA AVG Тип В	P M S / COL VIM Тип Е	19,47 ↓	Pick 138; SNG Cop. 164	AN XII	5310 табло XXXVII 34
Хостилиан						
100-104	C VAL HOST M QVINTVS CAE Тип Г	P M S C/OL VIM Тип А	11,50↑;12,67↓ 11,27↓ 10,15↑ 12,48↑	Pick 148; SNG Cop. 166	AN XII	8443;P4033;3975; 5017;2974 ...CAE ? табло XXXVII 35
105	IMP C VAL HOST M QVINTVS AVG Тип А	P M S C/OL VIM Тип А	10,79; ↗	Pick 155	AN XII	CLXVII-1957 (находката от с. Краводер, 6; пробита в средата на ядрото). табло XXXVIII 36
Требониан Гал						
106	IMP C VIBIO TREBON GALLO AVG Тип А ²¹	P M S [C/OL] VIM Тип А	12,12 →	Pick 160	AN XII	5202 табло XXXVIII 37

²¹ Екземплярът е преспечатан, под изображението на лицето на монетата личат следи от изображение на увита змия.

Пор. №	Лице	Опако	Тегло Axis	Библиография	Датировка	Инв. №
107	IMP C GALLVS P FELIX AVG] Тип А	P M S / COL VIM Тип А	9,90↑		AN...?	151 табло XXXVIII 38
108	IMP C GALLVS P FELIX AVG Тип А	P M S C/OL VIM Тип А	10,00↓	Pick 165	AN XIII	10653 табло XXXVIII 39
109	IMP C C VIB TREB GALLVS [AVG] Тип А	P M S C/OL VIM Тип А	8,96↑	Pick 163	AN XIII	1805 табло XXXVIII 40
110-112	IMP C GALLVS P FELIX AVG Тип А	P M S / COL VI[M] Тип А	10,47↓;8,60↑; 8,85 ↓	Pick 168; SNG Cop. 169	AN XIV	4329; 2258...C/OL...; CLXVII-1957 (находката от с. Краводер, 5). табло XXXVIII 41
Волузиан						
113	IMP C C VB VOLVSIANVS AVG Тип А	P M S C/OL VI[M] Тип А	11,82↓;	Pick 172 var.; SNG Cop.170	AN XII	10011 табло XXXVIII 42
114	IMP CAE C VIB VOLVS[IANO AVG] Тип А	P M S / COL VIM Тип А	12,27↑	Pick 175	AN XIII	3376 табло XXXVIII 43
Емилиан						
115	IMP C [EMILE] MILIANO AVG Тип А	P M S C/OL VIM Тип А	6,34↑	Pick 180	XVI?	2647 табло XXXVIII 44
Валериан I						
116	IMP VALERIANVS P AVG Тип А	P M S C/OL VIM Тип А	7,99↑	Pick 190	XVI	3191 табло XXXVIII 45

Тип на опакоето на монетата:

- А Мизия права, с бик и лъв в краката ѝ.
 Б Мизия права, в краката ѝ бик и лъв; държи две знамена, на едното пише – VII, а на другото – III.
 В Мизия права, държи в лявата ръка знаме, а в дясната – заек за задните крака.
 Г Владетелят стои прав, наляво, между бик и лъв в краката му, в дясната ръка държи Виктория върху кълбо и копие в лявата.
 Д Мизия – Пакс права, в краката ѝ бик и лъв; с клонче в дясната ръка и скиптър с Виктория на върху му в лявата.
 Е Мизия – Пакс права, в краката ѝ бик и лъв; с клонче в дясната ръка и кълбо в лявата.

ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА:

- Борић-Брешковић 1986:** Б. Борић-Брешковић. Реверсне представе на новцу колоније Виминацијум. – Зборник Народног музеја, XII-1, Београд, 1986, 194-198.
- Герасимов 1937:** Т. Герасимов. Колективни находки на монети през 1934, 1935 и 1936 г. – Известия на Българския археологически институт, XI, 1937, 315-324.
- Герасимов 1940/1942:** Т. Герасимов. Колективни находки на монети през 1940. – Известия на Българския археологически институт, 1940/1942, 282-285.
- Герасимов 1957:** Т. Герасимов. Колективни находки на монети през 1955 г. – Известия на Археологическия институт, XXI, 1957, 323-327.
- Гинев 1986:** Г. Гинев. Вила рустика при Търговище. – Археология 2, 1986, 29-36.
- Гущераклиев 2000:** Р. Гущераклиев. Колективни находки, съдържащи бронзови монети на градските управи II–III век, намерени в Северна България. – Известия на Исторически музей – Ловеч V, 2000, 16-108.
- Димитров 1985:** Д. Димитров. За монетната циркулация на Пауталия. – Нумизматика 1, 1985, 11-21.
- Ковачева 2005:** Т. Ковачева. Римски и ранновизантийски монети от Сторгозия и нейния хинтерланд. – Нумизматика, сфрагистика и епиграфика, 2, 2005, 53 – 78.
- Минкова 2005:** М. Минкова. Монетна циркулация II – XIII в. на територията на Августа Траяна – Берое – Верей – Боруй. – Нумизматика, сфрагистика и епиграфика, 2, 2005, 79-102.
- Машов 1979:** Колективна монетна находка от гр. Кнежа. – Известия на музеите от Северозападна България, 3, 1979, 261-271.
- Филипова 2004:** С. Филипова. Бронзови римски провинциални монети (II – III в.), от нумизматичния фонд на Исторически музей – Кюстендил. – Нумизматика, сфрагистика и епиграфика, 1, 2004, 41-62.
- Филов 1910:** Новооткрити старини. – Известия на Българското археологическо дружество, 1910, 1, 222-229.
- Христов 2006:** И. Христов. Состра. Проучване на римска крайпътна станция и кастел на пътя Ескус – Филипополис II. 2006.
- Юркова 1981:** Й. Юркова. Антични и ранновизантийски монети. – В: Перник I, София, 1981, 218-261; 225; 238-239.
- Callu 1969:** J.-P. Callu. La polidique monétaire des empereurs romains de 238 à 311. Paris, 1969.
- CCCHBulg V 2015:** Coin Collections and Coin Hoards from Bulgaria V, Numismatic

Collection of the Regional Historical Museum at Pazardzhik. Ed. I. Prokopov. Sofia – Pazardzhik, 2015.

Pick 1898: B. Pick. Die antiken Münzen von Dacien und Moesien, Halbb. I. Berlin, 1898.

ТЕКСТ КЪМ ИЛЮСТРАЦИИТЕ:

Табло XXXV, XXXVI 1-15. Бронзови монети на Виминациум на император Гордиан III.

Табло XXXVI, XXXVII 16-26. Бронзови монети на Виминациум на император Филип I Араб.

Табло XXXVII 27. Бронзова монета на Виминациум на император Филип II.

Табло XXXVII 28-32. Бронзови монети на Виминациум на император Траян Деций.

Табло XXXVII 33, 34. Бронзова монета на Виминациум на Херения Етрусила.

Табло XXXVIII 35, 36. Бронзови монети на Виминациум на император Хостилиан.

Табло XXXVIII 37-41 Бронзови монети на Виминациум на император Требониан Гал.

Табло XXXVIII 42, 43. Бронзови монети на Виминациум на император Волузиан.

Табло XXXVIII 44. Бронзова монета на Виминациум на император Емилиан.

Табло XXXVIII 45. Бронзова монета на Виминациум на император Валериан I.

COINS OF VIMINACIUM FROM THE NUMISMATIC DEPOT OF NIAM – BAS

Bistra Bozhkova

(Summary)

The work presents the coins from the representative collection and the one containing coin hoards housed in the depot of NIAM – BAS. They include coins of Gordian III, Philip I, Philip II, Trajan Decius, Herennia Etruscilla, Hostilianus, Trebonianus Gallus, Volusianus, Aemilianus, and Valerian I. The pieces of Gordian III and Philip I prevail.

The hoards here discussed are homogeneous in their composition. The first one comes from Boyana residential area, Sofia. It contains 5 coins of Gordian III struck in the years I, III, IV and V. The second hoard is composed of pieces of Gordian III (2 coins); Philip I (2 coins), Hostilianus (a piece) and Trebonianus Gallus (a piece). It was discovered in the area of Kravoder village, Vratsa region.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

Табло XXXVI

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

Табло XXXVIII

